

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İŞK/32

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2018/1953
Karar No. 2018/10305
Tarihi: 08.05.2018

- DAVA EHLİYETİ
- TARAF SIFATI
- TÜZEL KİŞİLİĞİN TASFİYE İŞLEMLERİNİN EKSİKSİZ YAPILMASI SONRASI TİCARET SİCİLİNDEN TERKİNİ İLE SONA ERECEĞİ
- TASFİYE İŞLEMLERİNİN EKSİK YAPILMASI HALİNDE TİCARET SİCİLİNDEN SİLİNİMİŞ OLSA DA TÜZEL KİŞİLİĞİN SONA ERMEYECEĞİ
- TÜZEL KİŞİLİĞİN İHYASI

ÖZETİ: Dava ehliyeti, kişinin bizzat veya vekili aracılığıyla bir davayı davacı veya davalı olarak takip etme ve usulî işlemleri yapabilme ehliyetidir. Dava ehliyeti, medeni hakları kullanma ehliyetinin usul hukukunda büründüğü şekildir; dolayısıyla, medeni hakları kullanma ehliyetine (fiil ehliyetine) sahip gerçek ve tüzel kişiler dava ehliyetine de sahiptirler.

Taraf sıfatına gelince; bir hakkı dava etme yetkisi (dava hakkı) kural olarak o hakkın sahibine aittir. Bir hakkın sahibinin kim olduğu, dolayısıyla o hakkı dava etme yetkisinin kime ait olduğu, (o davada davacı sıfatının kime ait olacağı) tamamen maddi hukuk kurallarına göre belirlenir. Ancak, bir davanın davacısının o dava yönünden davacı sıfatına sahip bulunmadığının belirlenmesi halinde, mahkeme dava konusu hakkın mevcut olup olmadığını inceleyemeyeceği ve sıfat yokluğundan davanın reddine karar vermek zorunda olduğu için, taraf sıfatı usul hukukunun da düzenleme alanındadır.

...Ticari şirketin tüzel kişiliği ticaret sicilinden silinmesi (terkini) ile sona erer. Tüzel kişiliğin sona ermesi için tasfiye işlemlerinin eksiksiz yapılmış olması gerekir. Şayet tasfiye işlemleri gerektiği gibi tamamlanmamış ve tasfiyesi gereken hususlar eksik bırakılmış ise, tüzel kişilik ticaret sicilinden silinse bile A.Ş.'nin tüzel kişiliğinin sona erdiğinin kabulü olanaksızdır. Bu durumda, tüzel kişiliğin yeniden ihyasına gidilerek taraf teşkili sağlanmak suretiyle yargılamanın devamının sağlanması gerekir. Şu halde yapılması gereken iş; anılan HGK kararı çerçevesinde, tüzel kişiliği sona eren davalı şirketin ihyası için tasfiye memurluğu ile Ticaret Siciline husumet yöneltilerek ayrı bir dava açılması için davacı tarafa uygun bir süre verilmeli, dava açıldığı takdirde bu davanın sonucu beklenmeli, tüzel kişiliğin yeniden ihyası halinde, taraf teşkili sağlanarak, sonucuna göre karar verilmelidir.

DAVA: Taraflar arasında görülen davanın yapılan yargılaması sonunda; ilamda yazılı nedenlerle gerçekleşen miktarın faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine ilişkin hükmün süresi içinde duruşmalı olarak temyizden incelenmesi davalılardan Zeynel Muhallebici Gıda Ve Turizm İşletmeciliği Tic.Ltd Şti avukatınca istenilmesi üzerine dosya incelenerek işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 08/05/2018 Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davalılardan Zeynel Muhallebici Gıda Ve Turizm İşletmeciliği Tic.Ltd Şti adına Avukat A.O. Keskin geldi..... İşletmeleri Ve Gıda San. Tic. Ltd.Şti adına kimse gelmedi. Karşı taraf adına ve tasfiye memuru adlarına kimse gelmedi. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatın sözlü açıklaması dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor sunuldu, dosya incelendi gereği konuşulup düşünüldü:

A) Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, davacının davalı şirket Zeynel muhallebici bünyesinde 01/05/1992 tarihinden itibaren tezgahtar ve sonraları yönetici yardımcısı olarak emekli olduğu 28/02/2010 tarihine kadar kesintisiz olarak çalıştığını, değişik işyerlerinden sigortalı gösterildiğini, kuruma asgari ücret seviyesinden ücretin bildirildiğini, haftalık net 700,00 TL ücret 600,00 TL ev kirası 60 TL apartman yönetim parası banka kredi kartının 250,00 TL lik bölümü, davacının kullanımında olan 34 ZG 4595 plakalı aracın tüm giderlerin ve cep telefonu kullanım ücretinin davacı tarafça ödendiği bu şekilde ücret ve sosyal yardımların aylık 4.500,00 TL ve 5.000,00 TL olduğunu, davalı "ZY Gıda Turz. San. Ve Tic. Ltd. Şti'nin hisselerinin

2009 yılında el değiştirdiğini, yeni yönetimin, bundan böyle sosyal yardımların kaldırıldığını artık aylık 4.000,00 TL net maaş ödemesi yapılacağını söylemeleri üzerine 28/02/2011 tarihinden davacının emekli olduğunu kıdem tazminat talep ettiğini, bir iki ay içinde ödemeye yapabileceklerini ayrıca davacıdan çalışmaya devam etmesini istediklerini bu şekilde kurulan sözlü akit uyarınca çalışmaya devam ettiğini, davacı çalışma 15/04/2010 tarihinde kıdem tazminatı ve fazla mesai ödemeleri isteyince senin gözün açılmış artık bize yaramazsın diyerek işten çıkarıldığını belirterek kıdem ve ihbar tazminatı ile yıllık ücretli izin, fazla mesai ve tatil çalışmaları karşılığı ücret alacaklarının davalılardan müştereken ve müteselsilin tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

B) Davalı Cevabının Özeti:

Davalı Zeynel Muhallebici Gıda ve Turizm İşletmeciliği Tic .Ltd. Şirket vekili, davacının kendi şirketlerinde çalışmadığını, husumet itirazında bulunurken;

..... İşletmeleri ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti ise işyerinin 2009 yılında davalı ZY Gıda Turizm San. Tic. Ltd. Şirketine devredildiğini, devir nedeni ile sorumlu olamayacaklarını,

Davalı Tasfiye halindeki ZY Gıda Turizm San. Tic. Ltd. Şirket vekili ise devir olmadığını, diğer şirketlerdeki çalışmasında sorumlu olmadığını, davacının kendi şirketlerinde ise 9 ay çalışıp emekli olduğunu, kıdem tazminatına hak kazanamayacağını, davanın reddi gerektiğini, savunmuşlardır.

C) Yerel Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece bozma ilamına uyularak davanın kısmen kabulüne karar vermiştir.

D) Temyiz:

Kararı davalı Zeynel Muhallebici Gıda Ve Turizm İşletmeciliği Tic.Ltd Şti. vekili temyiz etmiştir.

E) Gerekçe:

Dava ehliyeti, kişinin bizzat veya vekili aracılığıyla bir davayı davacı veya davalı olarak takip etme ve usulî işlemleri yapabilme ehliyetidir. Dava ehliyeti, medeni hakları kullanma ehliyetinin usul hukukunda büründüğü şekildedir; dolayısıyla, medeni hakları kullanma ehliyetine (fiil ehliyetine) sahip gerçek ve tüzel kişiler dava ehliyetine de sahiptirler.

Taraf sıfatına gelince; bir hakkı dava etme yetkisi (dava hakkı) kural olarak o hakkın sahibine aittir. Bir hakkın sahibinin kim olduğu, dolayısıyla o hakkı dava etme yetkisinin kime ait olduğu, (o davada davacı sıfatının kime ait olacağı) tamamen maddi hukuk kurallarına göre belirlenir. Ancak, bir davanın davacısının o dava yönünden davacı sıfatına sahip bulunmadığının belirlenmesi halinde, mahkeme dava konusu hakkın mevcut olup olmadığını inceleyemeyeceği ve sıfat yokluğundan davanın reddine karar vermek zorunda olduğu için, taraf sıfatı usul hukukunun da düzenleme alanındadır.

Eş söyleyişle, sıfat, dava konusu sübjektif hak (dava hakkı) ile taraflar arasındaki ilişkidir. Taraf ehliyeti, dava ehliyeti ve davayı takip yetkisi, davanın taraflarının kişilikleriyle ilgili olduğu halde, taraf sıfatı dava konusu sübjektif hakka ilişkindir (Baki Kuru-Ramazan Arslan-Ejder Yılmaz, Medeni Usul Hukuku, 7. baskı, Ankara 1995, s. 231). Bu nedenle, davanın tarafları, taraf ehliyetine sahip olmalıdır. Yani, bir davada taraf olabilmek için, ya, hakiki şahıs; ya da, hükmi şahıs olmak gerekir. Zira, taraf ehliyeti, medeni hukukun haklardan istifade ehliyetine tekabül eder (Saim Üstündağ, Medeni Yargılama Hukuku, C. I-II, 7. Baskı, İstanbul 2000, s.288).Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 06.06.2007 tarih, 2007/10-358 Esas, 2007/337 Karar sayılı kararında da benimsendiği üzere; ticari şirketin tüzel kişiliği ticaret sicilinden silinmesi (terkini) ile sona erer. Tüzel kişiliğin sona ermesi için tasfiye işlemlerinin eksiksiz yapılmış olması gerekir. Şayet tasfiye işlemleri gerektiği gibi tamamlanmamış ve tasfiyesi gereken hususlar eksik bırakılmış ise, tüzel kişilik ticaret sicilinden silinse bile A.Ş.'nin tüzel kişiliğinin sona erdiğinin kabulü olanaksızdır. Bu durumda, tüzel kişiliğin yeniden ihyasına gidilerek taraf teşkili sağlanmak suretiyle yargılamanın devamının sağlanması gerekir. Şu halde yapılması gereken iş; anılan HGK kararı çerçevesinde, tüzel kişiliği sona eren davalı şirketin ihyası için tasfiye memurluğu ile Ticaret Siciline husumet yöneltilerek ayrı bir dava açılması için davacı tarafa uygun bir süre verilmeli, dava açıldığı takdirde bu davanın sonucu beklenmeli, tüzel kişiliğin yeniden ihyası halinde, taraf teşkili sağlanarak, sonucuna göre karar verilmelidir.

Somut uyuşmazlıkta; Mahkemece bozma sonrası davalılardan Tarihi Zeynel Muhallebicisi Ltd. Şti.'nin tasfiye halinde olduğu görüldüğünden usul ekonomisi ilkesi dikkate alınarak bu davalı yönünden alacak taleplerinin tefrik edilmesine ve açılan davanın Mahkemenin 2017/654 esas sayılı dosya sırasına kaydedilmesine karar verilmiştir.

Bir şirketin tasfiye işlemlerine tabi tutulması tüzel kişiliğini sona erdirmeyeceği, ancak şirketin ticaret sicilinden usulüne uygun silinmesi (terkini) ile tüzel kişiliği sona ereceği yukarıda yapılan açıklamalarla sabittir. Kaldı ki, tüzel kişiliği sona eren şirketin yeniden ihyasına gidilerek taraf teşkili sağlanmak suretiyle yargılamanın devamının sağlanması gerekir. Dolayısıyla dosyanın tefriki için davalı şirketin tasfiyesi veya terkini başlı başına yeterli bir gerekçe olmadığı gibi usul ekonomisi de bunu gerekli kılmamaktadır. Uyuşmazlığın mahiyeti gereği sağlıklı bir yargılama için davanın birlikte görülmesi gereklidir.

Açıklanan nedenlerle davalı Tarihi Zeynel Muhallebicisi Ltd. Şti. yönünden usule ve kanuna aykırı olarak verilen tefrik kararı bozmayı gerektirmiştir.

Ayrıca, bu safhada adigeçen Şirketin sicilden terkin edildiği saptanırsa Şirketin ihyasının sağlanması için yasal prosedür işletilerek ihyasına dair karar alındıktan sonra, usulüne uygun taraf teşkilinin sağlanması ve sonrasında karar verilmesi gerektiği de gözden kaçırılmamalıdır.

Kabule göre; bozma ilamına uyulmasına karar verilmesine karşın davalıların sorumlu olduğu miktarlar ile tespite ilişkin gerekçenin de hatalı olduğu anlaşılma ile bozma gereğinin tam olarak yerine getirilmediği görülmüştür.

F) Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeplerden dolayı BOZULMASINA, bozma sebebine göre davalının sair temyiz itirazlarının bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, davalılardan Zeynel Muhallebici Gıda Ve Turizm İşletmeciliği Tic.Ltd Şti yararına takdir edilen 1.630.00 TL. duruşma avukatlık parasının karşı tarafa yükletilmesine, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 08/05/2018 gününde oybirliğiyle karar verildi.